

Interpellatie van Mevr. Van Offelen : de Aziatische hoornaar

Mevr. Van Offelen wijst erop dat er een invasie van Aziatische hoornaars zal plaatsvinden als nu niet de nodige maatregelen worden genomen, naar het voorbeeld van andere gemeentes zoals Sint-Pieters-Woluwe. Dit is niet zomaar een paniekhypothese maar een alarmkreet van bewoners die hebben deelgenomen aan een aantal infosessies en waarschuwen voor deze dreiging.

De Aziatische hoornaar (*vespa velutina*) is een invasief insect van de wespenfamilie, afkomstig uit het Verre Oosten. Sinds hij in 2004 voor het eerst opdook in de buurt van Bordeaux, heeft hij zich razendsnel verspreid over Frankrijk, Noord-Spanje en Italië, vervolgens Wallonië en sinds 2018 Brussel. Hij boekt bliksemsnelle vooruitgang, rukt op met ongeveer 100 km per jaar, zonder natuurlijke vijanden tegen te komen, terwijl hij in zijn oorspronkelijke habitat in Azië wordt aangevallen door reuzenhoornaars, bekend als "mandarijnen". Hier vormt de verspreiding van de Aziatische hoornaar een ernstige bedreiging voor de biodiversiteit, vooral voor de insecten waarmee hij zich voedt: bijen, waarvan hij de kolonies decimeert, maar ook vliegen, wespen en vlinders. In 2023 kwam de brandweer meer dan 800 keer tussen om nesten te vernietigen in het Brusselse gewest! En volgens de prognoses zou dit aantal tegen 2024 verdrievoudigd kunnen zijn.

De Aziatische hoornaar staat nu op de lijst van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten van de Europese Unie.

In het licht van deze bedreiging is het absoluut noodzakelijk om een echt geïntegreerde aanpak te ontwikkelen om hun verspreiding te beperken. Wallonië heeft al stappen in die richting gezet door de invoering van een beheersplan voor het probleem van de Aziatische hoornaar in 2023, gericht op het vangen van koninginnen die op de vlucht slaan, het beschermen van bijenstallen en het neutraliseren van nesten.

Naar het voorbeeld van een groep imkers in Sint-Pieters-Woluwe, "Vespa Hunter 1150" genaamd, die werd opgericht om de invasie van de Aziatische hoornaar te bestrijden, werd in Ukkel een groep "Vespa Hunter 1180" opgericht die actie onderneemt. Het is ontvangen door de schepen van Milieu en haar dienst, en heeft hun steun gekregen, waar we erg blij mee zijn. De gemeente heeft informatie over het probleem van de Aziatische hoornaar op haar sociale netwerken geplaatst. Ze roept vrijwilligers op om te helpen bij het opsporen en vangen van de stichtende koninginnen. Daarnaast werd er op 16 februari een vergadering voor iedereen over het onderwerp georganiseerd om te werken aan een actieplan.

Op basis van de huidige kennis lijkt het de beste strategie om de stichtende koninginnen te vangen, die in de herfst bevrucht zijn en in de lente tevoorschijn komen om nieuwe nesten te maken (eerst heel klein, daarna groter tot grote nesten hoog in de bomen). Hiervoor gebruiken we selectieve vangkasten om de andere insecten, die kunnen ontsnappen, te beschermen.

Welke strategie zal de gemeente hanteren om de verspreiding van Aziatische hoornaars tegen te gaan?

Is er, of komt er, een database om de effecten van de ondernomen acties te beoordelen, evenals een contactpersoon bij de lokale overheid?

Zijn er contacten met buurgemeentes om de acties te coördineren en een gemeenschappelijk front te vormen tegen deze invasie?

Aangezien we op een bredere schaal moeten denken, bestaat er een gewestelijke of zelfs federale strategie om deze dreiging te bestrijden? Wat zijn de voorstellen en acties van Leefmilieu Brussel op dit vlak? Wat is de impact?

Is de Aziatische hoornaar de enige invasieve insectensoort die ons ecosysteem bedreigt?

Zijn er andere soorten waarover we ons zorgen moeten maken en waartegen maatregelen worden genomen?

De h. Desmet was blij verrast dat een groot aantal Ukkelaars de infosessie had bijgewoond.

Hij wees erop dat tot nu toe de brandweer was ingeschakeld om het probleem op te lossen. De brandweer is echter overbelast, hun interventie is duur en de strijd tegen hoornaars kan hen afleiden van belangrijkere taken.

De voorgestelde acties van maart tot mei vereisen geen grote bijenteeltvaardigheden. Het zijn praktische workshops die bedoeld zijn om zoveel mogelijk mensen aan te moedigen, zelfs mensen zonder enige bijenteeltvaardigheden, om betrokken te raken bij het observeren en veilig vangen van hoornaars.

Schepen De Brouwer stelt met genoeg vast dat een specifiek thema een stimulans kan zijn want 80 mensen woonden een in recordtijd georganiseerde vergadering bij.

Midden januari organiseerde Leefmilieu Brussel een gesprek met Franse en Waalse experts om de noden en verwachtingen van de gemeentes onder de aandacht te brengen van het Gewest.

Dit probleem reikt veel verder dan de landsgrenzen. Het verspreidingsgebied van de hoornaar lijkt zijn limiet te hebben bereikt maar als de opwarming van de aarde toeneemt, zou het fenomeen zich tegen 2100 over heel Europa kunnen verspreiden.

Het is nu al te laat om de volledige uitroeiing van de Aziatische hoornaar in België te overwegen. Zo'n project zou veel te veel geld kosten aangezien 95% van de nesten vernietigd zouden moeten worden over een periode van 7 jaar.

Daarom moeten we overschakelen op een risicobeheeraanpak, waarbij we interventies prioriteren op basis van de volksgezondheid. We grijpen dus bijvoorbeeld in wanneer een nest wordt ontdekt in de buurt van een school of kinderdagverblijf, of op menselijke hoogte.

De bedreiging voor de biodiversiteit is relatief matig, vooral in steden waar de hoornaar zich vooral voedt met honingbijen, aangezien het een opportunistische jager is, zowel in de tijd als in de ruimte.

Leefmilieu Brussel stelt voor om samen te werken met vrijwilligerscoördinatoren en gemeentelijke referentiepersonen. Er is een contactpersoon aangeworven die op 1 maart aan de slag gaat. De taak zal erin bestaan contacten te leggen met lokale beheersgroepen voor Aziatische hoornaars.

Er worden momenteel richtlijnen opgesteld voor het vangen van koninginnen op basis van het model van Sint-Pieters-Woluwe, dat zelf geïnspireerd is op het begeleidingsproject van Leefmilieu Brussel, zodat er een zekere samenhang is op gewestelijk niveau. Er is bijzondere aandacht besteed aan procedures om de vangst van niet-doelsoorten te vermijden.

Wat betreft de voortzetting van het werk met de "F"-groep, wijst de schepen erop dat er binnenkort vergaderingen zullen worden georganiseerd in de scholen Saint-Job en Centre en in Hof ten Hove.

De opvolgingsindicatoren worden nog besproken bij Leefmilieu Brussel.

We onderhandelen opnieuw over een overeenkomst met de brandweer, met wie we zullen blijven samenwerken, om onze inspanningen te concentreren op gevaarlijke nesten.

De schepen voegt eraan toe dat er 74 invasieve soorten zijn in het Brusselse gewest, die zijn opgenomen in bijlage 4 van de ordonnantie "Natuur" van 1 maart.

Mevr. Van Offelen is verheugd over de mobilisatie van burgergroepen.

Ze is van mening dat het informatie- en communicatieaspect heel belangrijk is aangezien veel Ukkelaars zich nog steeds niet bewust zijn van de dreiging die uitgaat van de verspreiding van deze Aziatische hoornaars.

De h. Cools vraagt of de gemeente iemand gaat inhuren die zich alleen met de hoornaars bezighoudt.

Schepen De Brouwer antwoordt dat deze "hoornaarverantwoordelijke" door Leefmilieu Brussel zal worden aangeworven.

